

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 6 maja 2015 r., powódka J. S. wniosła o zasądzenie od pozwanych – I. K. (1) i K. K., solidarnie na jej rzecz kwoty 7.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 3.000 zł na rzecz Stowarzyszenia Hospicjum (...) - na budowę hospicjum dla nieuleczalnie chorych. Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu, powódka wskazała, iż pozwani dopuścili się zawinionego naruszenia jej dóbr osobistych poprzez bezprawne, nieobjęte zgodą powódki rozpowszechnianie jej wizerunku, do celów reklamowych prowadzonej przez pozwanych działalności gospodarczej. Dlatego też na podstawie art. 83 w zw. z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 1994, Nr 24 poz. 83), dochodzi zapłaty na swoją rzecz zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną z tego tytułu krzywdę oraz zadośćuczynienia na wskazany cel społeczny.

Powódka zauważyła przy tym, że podjęła ze swojej strony próbę polubownego rozwiązania sporu, wzywając pozwanych do zaprzestania naruszania jej dobra osobistego i zapłaty stosowanego zadośćuczynienia, jednakże pozwani nie przedstawili ze swojej strony – żadnego korzystanego dla powódki rozwiązania zaistniałego sporu.

/pozew, k. 2-7/

W odpowiedzi na pozew, pozwani wniesli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwani zakwestionowali żądanie pozwu zarówno co do zasady, jak i wysokości. Nie zaprzeczyli przy tym okoliczności współpracy z powódką, m.in. w związku z konkursem (...), która to współpraca miała polegać na wykonaniu powódce stylizacji składającej się z upięcia, makijażu oraz ubrania. Potwierdzili, że efekt współpracy został utrwalony na zdjęciu wykonanym przez profesjonalnego fotografa – D. P., zaś powódka, za wykonaną sesję otrzymała umówione wynagrodzenie, w kwocie 500 zł.

W ocenie pozwanych, okoliczność przyjęcia przez powódkę stosowanej zapłaty w związku z mającą miejsce współpracą – wyłączała konieczność uzyskania przez nich stosownej, odrębnej zgody na wykorzystanie wizerunku powódki. W ich ocenie, posiadali oni zgodę na wykorzystanie wizerunku powódki.

Zwrócono przy tym uwagę, że sama powódka opublikowała sporne zdjęcie na portalu społecznościowym F.. Fotografia była również obecna w różnego rodzaju publikacjach dotyczących konkursu (...).

Jednocześnie wskazano, że sama stylizacja powódki, jak również sposób publikacji zdjęcia (brak danych osobowych) uniemożliwiały identyfikację powódki.

/odpowiedź na pozew, k. 37-44/

W piśmie z dnia 31 grudnia 2015 r., powódka rozszerzyła żądanie pozwu w ten sposób, że wniosła o zasądzenie od pozwanych na swoją rzecz odsetek od kwot wskazanych w pozwie, tj. od kwoty 7.000 zł i 3 .000 zł, liczonych od dnia 12 lutego 2015 roku do dnia zapłaty.

/pismo procesowe powódki, k. 102-103/

Strona pozwana zakwestionowała żądanie pozwu – w zmodyfikowanej formie, podnosząc, że zadośćuczynienie za krzywdę wymagalne staje się dopiero w dacie wydania przez Sąd wyroku określającego jego wysokość , ponieważ dopiero od tego dnia dłużnik pozostaje w opóźnieniu z jego zapłatą.

/pismo procesowe pozwanego, k. 118-121/

Sąd Okręgowy usta lił następujący stan faktyczny:

Pozwani I. K. (1) i K. K. prowadzą działalność gospodarczą jako wspólnicy spółki cywilnej. Przeważającym przedmiotem działalności wspólników jest świadczenie usług fryzjerskich oraz zabiegów kosmetycznych.

/wydruki z CEIDG, k. 11, 12 /

Powódka rozpoczęła współpracę z pozwanymi jeszcze jako studentka. Wzięła wówczas udział w organizowanej w salonie pozwanym sesji fotograficznej, na którą zgłosiła się dobrowolnie.

Powódka, w ramach sesji fotograficznej przeprowadzonej w dniu 20 lutego 2011 r., wyraziła pisemną zgodę na nieodpłatne utrwalenie jej wizerunku w formie fotografii cyfrowej i analogowej oraz wyraziła nieodpłatną zgodę na rozpowszechnianie jej wizerunku w formie fotografii analogowej i cyfrowej bez ograniczeń terytorialnych i czasowych za pośrednictwem dowolnego medium.

/ zeznania pozwanej I. K. (1), protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r. 00:23:43, k.168; zezwolenie na rozpowszechnianie wizerunku, k.47 ; zeznania pozwanego, T. K., protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:39:47, k.169 , 00:51:31, k.169 /

W 2013 roku, pozwana I. K. (2), poszukiwała modelki, związku z zamiarem wzięcia udziału w konkursie (...). Wystosowała wówczas zapytanie do powódki, która wyraziła chęć wzięcia udziału w przedsięwzięciu. Pozwana wyjaśniła powódce, na czym miałyby polegać współpraca, pokazała jaką zamierza wykonać jej fryzurę oraz stylizację. W obecności powódki, pozwana weszła na stronę internetową organizatora konkursu i poświęcił mu blog. Pokazywała w jaki sposób odbywa się konkurs. Wyjaśniła, że powódka będzie musiała pojechać z pozwaną na Targi (...) i towarzyszyć jej w trakcie całego konkursu. Omówiła z nią kwestie finansowe.

/ zeznania pozwanej I. K. (1), protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r. 00:23:43, k. 168/

W ramach stylizacji konkursowej, powódce zmieniono kolor włosów na niebieski, doczepiono sztuczne kosmyki włosów oraz sztuczne rzęsy, wykonano mocny makijaż, oraz przyklejono tatuaż. Powódka została również odpowiednio przebrana.

/zeznania pozwanego, T. K., protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:39:47, 00:45:02, k.169 ; zeznania świadka A. B., protokół rozprawy z dnia 15.12.2015 r, 00:21:41, k.97/

W trakcie konkursu (...) uczestnikom były wykonywane zdjęcia. Fotografie wykonywała m.in. organizatorka wydarzenia – D. P., która następnie fotorelację z konkursu umieszczała na stronie internetowej wydarzenia, oraz na portalu społecznościowym F., w ramach promocji konkursu. Zdjęcia wykonywana były również przez osoby postronne.

/ zeznania pozwanej I. K. (1), protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r. 00:23:43, k.168; 00:26:48 k.168; 00:37:52, k.168v; zeznania pozwanego, T. K., protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:39:47, 00:45:02, k.169 zeznania świadka A. B., protokół rozprawy z dnia 15.12.2015 r, 00:26:05, k.97/

Stylizacja wykonana powódce otrzymała I nagrodę. Wizerunek powódki, utrwalony na zdjęciach wykonanych w trakcie konkursu pojawiał się w mediach, mediach społecznościowych oraz branżowych czasopismach. Powódka uczestniczyła również wraz z pozwaną w wywiadzie, przeprowadzonym przez telewizję internetową ttv.pl.

/zeznania pozwanej I. K. (1), protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r. 00:23:43, k.168; 00:26:48 k.168; 00:37:52, k.168v; zeznania pozwanego, T. K., protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:39:47, 00:45:02, k.1 69; zeznania

powódki, protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00: 14:54, k.167v-168 ; zeznania świadka A. B., protokół rozprawy z dnia 15.12.2015 r, 00:26:05, k.97; 00:28:13, k.97v /

Pozwana, oznaczyła powódkę na zdjęciach z konkursu opublikowanych na portalu społecznościowym F.. Powódka została również oznaczona przez makijażystkę A. B..

/zeznania pozwanej I. K. (1), protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:32:30, k. 168v/

Za współpracę z pozwanymi, w ramach konkursu (...) powódka otrzymała pieniądze. Miały one stanowić rekompensatę za dojazdy, w ramach czynności przygotowawczych do wykonania konkursowej stylizacji, tj. zdjęcie koloru oraz robienie próbnych fryzur (4-5 spotkań).

/ zeznania powódki, protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00: 20:48, k. 168/

Oprócz powódki do konkursu (...) pozwani zaangażowali również B. D.. Był on klientem pozwanych, wcześniej korzystał ze świadczonych przez nich usług fryzjerskich. Za udział w konkursie, B. D. otrzymał od K. K. gotówką, kwotę 500 zł. Nie ponosił on żadnych dodatkowych kosztów w związku z udziałem w konkursie. B. D. nie posiadał wiedzy w zakresie uzgodnień finansowych pomiędzy powódką, a pozwanymi.

/zeznania świadka B. D., protokół rozprawy z dnia 15.12.2015 r., 00:19:14, k.97/

Pozwani zorganizowali powódce dojazd na konkurs (powódka przyjechała na Targi wraz z pozwanymi, makijażystką oraz drugim modelem), opłacili jej wyżywienie oraz bilet powrotny.

/ zeznania pozwanej I. K. (1), protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r. 00:23:43, 00:26:48, k. 168; 00:32:30, k.168v/

Rok po odbyciu się konkursu, powódka otrzymała telefon, od osoby z Targów (...), z zapytaniem, czy wyraża zgodę na wykorzystanie wykonanego jej podczas konkursu zdjęcia do reklamy Targów (...). Powódka nie wyraził wówczas zgody na wykorzystanie jej wizerunku.

/zeznania powódki, protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:09:27, k.167v/

Zdjęcie powódki, wykonane na konkursie (...), zostało przez pozwanych wykorzystane dla celów reklamowych prowadzonego przez nich salonu fryzjerskiego. Było ono wyświetlane m.in. na monitorach umieszczonych wewnątrz pojazdów komunikacji miejskiej – w jednej linii autobusowej i jednej tramwajowej. Zdjęcie powódki umieszczone było w spocie reklamowym, pojawiało się 3 razy dziennie przez 5 sekund. Fotografia została również umieszczona w galerii zdjęć, na stronie internetowej salonu pozwanych. Na zdjęciu była wykadrowana twarz powódki, w stylizacji konkursowej.

Pozwani wyszukali zdjęcia w Internecie, skopiowali je na pulpit, a następnie przesłali do firmy reklamowej.

Powódka nie została poinformowana o tym, że jej zdjęcia będą wykorzystywane przez salon pozwanych do celów reklamowych.

/ zeznania pozwanej I. K. (1), protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r. 00: 29:20, 00:32:30, k. 168v ; zeznania świadka A. B., protokół rozprawy z dnia 15.12.2015 r, 00:26:05, 00:28:13, k.97; zeznania świadka M. Z., protokół rozprawy z dnia 29.03.2016 r., 00:05:59, k.134v ; zdjęcie monitora zrobione w autobusie MPK, k. 13 /

Powódka nie wyrażała zgody na rozpowszechniania jej wizerunku.

/zeznania powódki, protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:09:27, k.167v/

O wykorzystaniu wizerunku powódki w spocie reklamowym wyświetlanym w pojazdach komunikacji miejskiej powódka dowiedziała się od znajomego, który rozpoznał powódkę na filmie reklamowym.

/zeznania powódki, protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:09:27, k.167v/

Po otrzymaniu żądania usunięcia spotu, pozwani nakazali jego usunięcie.

/zeznania pozwanego, T. K., protokół rozprawy z dnia 10.06.2016 r., 00:45:02, k.169/

Pismami z dnia 26 stycznia 2015 r., powódka wystosowała do pozwanych wezwania do zaprzestania naruszania jej dóbr osobistych, poprzez zaprzestanie publikacji zdjęć powódki oraz do zapłaty stosownego zadośćuczynienia za doznaną z tytułu naruszenia jej dóbr osobistych krzywdy, w kwocie 10.000 zł. W wezwaniu zastrzeżono 14 – dniowy termin, (liczony od dnia doręczenia pozwanym wezwań) na uczynienie zadość w/w żądaniu powódki. Pisma zostało doręczone pozwanym w dniu 28 stycznia 2015 r.

/wezwania do zaprzestania naruszania dóbr osobistych oraz zapłaty zadośćuczynienia, k.16-19, potwierdzenia doręczenia wezwań, k. 20/

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie wymienionych dowodów z dokumentów, zeznań świadków i stron.

Sąd oddalił wniosek dowodowy o przeprowadzenie eksperymentu procesowego polegającego na zaprezentowaniu 10 osobom obcym dla stron postępowania dwóch zdjęć powódki, w celu porównania fotografii oraz wskazania, czy osoby te są w stanie rozpoznać powódkę w stylizacji i bez, czy osoby te znają powódkę oraz czy osoby te wiedzą jaki zawód wykonuje powódka, uznając, że czynności te są nieprzydatne i nieistotne dla rozstrzygnięcia, a ponadto zmierzają jedynie do niepotrzebnego wydłużenia postępowania (zwłaszcza, że powódka, pomimo charakteryzacji – została wcześniej rozpoznana przez inne osoby). Nadto – w ocenie Sądu, zaproponowana przez pozwanego forma eksperymentu procesowego – w rezultacie wyłącza możliwość obiektywnej oceny okoliczności, na jakie miałyby zostać przeprowadzony.

Sąd Okręgowy zważył co następuje,

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Powódka domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych na jej rzecz oraz na wskazany przez siebie cel społeczny (budowa hospicjum dla nieuleczalnie chorych) zadośćuczynienia za bezprawne wykorzystanie jej wizerunku.

Wizerunek to dostrzegalne, fizyczne cechy człowieka, tworzące jego wygląd i pozwalające na identyfikację osoby wśród innych ludzi. Jest nierozłącznym atrybutem każdego człowieka i jako taki stanowi jego dobro osobiste. Wizerunek, jako dobro osobiste człowieka, podlega ochronie prawnej na zasadach ogólnych (uzyskanie ochrony może nastąpić na podstawie art. 23 i 24 k.c.), ale także w oparciu o inne przepisy, jak chociażby normy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r., o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Umożliwia to osobie zainteresowanej "wybór kumulatywnego, czy też alternatywnego stosowania środków ochrony" (S. Dmowski, S. Rudnicki, w: Komentarz do KC, Ks. I, 1999, s. 84).

Uruchomienie procedury ochronnej w oparciu o przepisy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrywanych, następuję w wypadku zbiegu dwóch uprawnień: prawa autorskiego twórcy podobizny, który chce „wytwór” opublikować, rozpowszechnić, oraz prawa osobistego osoby na nim przedstawionej.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej. Unormowanie to chroni wyłączną kompetencję osoby portretowanej do decydowania o rozpowszechnianiu jej wizerunku, a więc autonomię każdej osoby w zakresie swobodnego rozstrzygnięcia, czy i w jakich okolicznościach jej wizerunek może być rozpowszechniony (wyrok SA w Krakowie z dnia 19 grudnia 2002 r., I ACa 957/01, LEX nr 82415). Daje tym samym swoisty prymat prawu podmiotowemu utrwalonego.

Należy przy tym zauważyć, że istnienia zgody uprawnionego ani jej zakresu – co do zasady - nie domniemywa się. Może być co prawda wyrażona w dowolnej formie - jednak musi być niewątpliwa - zarówno co do warunków, jak i płaszczyzn dopuszczalnego wykorzystania.. Twórca ma obowiązek wykazać, że uzyskał zgodę uprawnionego na rozpowszechnianie jego wizerunku w oznaczonych warunkach. A zatem ciężar dowodu, że rozpowszechnianie wizerunku nie wykroczyło poza uzyskany zakres zezwolenia i określony cel spoczywa na rozpowszechniającym ten wizerunek, a więc, w tym przypadku na pozwanych (por. wyrok SN z 20.5.2004 r., II CK 330/03, Biul. SN 2004, Nr 11; wyrok z 19.4.2000 r., I ACA 1455/99, OSA 2001, Nr 5, poz. 27; wyrok SA w Warszawie z 5.3.2003 r. I ACa 733/02, niepubl.).

Na gruncie niniejszej sprawy, pozwani powoływali się na fakt uświadomienia powódki, co do tego, w jakim charakterze będzie występować podczas konkursu (...) oraz zasad panujących podczas konkursów fryzjerskich, w szczególności okoliczności utrwalania prezentowanych stylizacji, przy pomocy różnego rodzaju mediów, przez różne osoby. Z okoliczności wyrażenia przez powódkę zgody na występowanie w roli modelki, podczas konkursu (...), pozwani wywodzili domniemaną zgodę na użycie jej wizerunku w celach reklamowych, prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Nadto powoływali się na udzieloną uprzednio przez powódkę - pisemną zgodą na rozpowszechnianie jej wizerunku, w związku z przeprowadzoną w lutym 2011 roku, w salonie pozwanych sesją zdjęciową. Według pozwanych – zgoda ta nie wygasła i nie została cofnięta, a zatem w dalszym ciągu wiązała strony.

W ocenie Sądu, argumentacja strony pozwanej nie znajduje jakiegokolwiek uzasadnienia. Jak zostało to wcześniej zauważone, zgoda na wykorzystanie wizerunku człowieka - uchylająca walor bezprawności, winna być objęta pełną świadomością uprawnionego. Winna więc odnosić się do skonkretyzowanych stanów faktycznych, a więc do sprecyzowanych sposobów i okoliczności wykorzystania wizerunku, przede wszystkim, co do miejsca, czasu i charakteru mającej mieć miejsce publikacji, jak również wynikających z niej konsekwencji. Tym samym zezwolenie nie może mieć charakteru abstrakcyjnego (nie może dotyczyć wykorzystania wizerunku „w ogóle”). Okoliczność wyrażenia zgody na statystowanie w konkursie, jak również poddanie się jego konwencji, nie niesie za sobą automatycznego przyzwolenia na wykorzystanie przez osoby trzecie - wykreowanego w ten sposób wizerunku w dowolnym celu i wedle własnego uznania. Przyjęcie odmiennego stanowiska – w ocenie Sądu jest zbyt daleko idącą ingerencją w dobra osobiste człowieka, prowadzącą w rezultacie do nazbyt drastycznych nadużyć.

Zgody Sąd nie dopatrywał się również w okoliczności uprzednio udzielonego przez powódkę zezwolenia na rozpowszechnianie jej wizerunku, w związku z przeprowadzoną w salonie pozwanych w lutym 2011 roku sesją zdjęciową, bowiem w ocenie Sądu – oświadczenie to dotyczy tylko i wyłącznie efektów czynności fotograficznych wykonywanych w lutym 2011 roku - których intencją objęta była świadomością i zgodą powódki.

Należy przy tym zauważyć, że od ogólnej zasady, stosownie do której – zgody na użycie wizerunku nie można domniemywać – ustawodawca wprowadził wyjątek zgodnie z którym, zezwolenie na rozpowszechnianie wizerunku nie jest wymagane, w sytuacji opłacenia osoby uwiecznianej. A zatem, w przypadku gdy dana osoba otrzymała wynagrodzenie z tytułu utrwalenia swojego wizerunku, domniemywa się udzielenie zgody na jego wykorzystanie (rozpowszechnienie).

Należy jednak mieć na uwadze, że okoliczność otrzymania przez powódkę wynagrodzenia konkretnie „za pozowanie” – nie została w niniejszej sprawie w żaden sposób udowodniona. Owszem, na gruncie stanu faktycznego sprawy – pojawia się element ekwiwalentu pieniężnego, w związku z mającą miejsce pomiędzy stronami współpracą, nie mniej jednak – pozwani nie wykazali (mimo, iż spoczywała na nich taka powinność, stosownie do treści art. 6 k.c.), że zapłata ta nastąpiła w zamian za utrwalenie wizerunku powódki. Okoliczności tej nie przesądzają również zeznania towarzyszących stronom w trakcie konkursu osób, w tym drugiego modela – B. D., który składając zeznania w sprawie sam przyznał, iż nie posiada jakiegokolwiek wiedzy w tym zakresie.

Pozwani powoływali się również na okoliczność, iż powódka – w spornym spocie reklamowym, stanowiła „szczegół większej całości”, co w rezultacie skutkowało brakiem konieczności uzyskania od niej stosownego zezwolenia, zgodnie bowiem z treścią art. 81 § 2 pkt 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie wymaga się zezwolenia na

rozpowszechnianie wizerunku osoby, jeśli stanowi ona jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza.

W ocenie Sądu – argumentacja pozwanych w tym zakresie jest również chybiona, bowiem założeniem skorzystania z w/w przepisu jest stwierdzenie podrzędności konkretnego wizerunku wobec przedstawianej całości.

Na gruncie niniejszej sprawy wizerunek powódki został zaprezentowany poprzez skupienie obrazu na jej osobie (skadrowanie). Trudno tym samym przyjąć, że tak zaprezentowany wizerunek powódki stanowił jedynie element akcydentalny lub akcesoryjny spotu. Należy przy tym zauważyć, że już sam sposób prezentacji powódki - zgodnie z zapatrywaniem prezentowanym w doktrynie (które Sąd orzekający podziela) wyklucza możliwość powołania się na omawiany wyjątek. (np. J. Barta, R. Markiewicz, Prawo autorskie, Warszawa 2013, s. 467).

Mając na uwadze powyższe, Sąd stanął na stanowisku, iż na gruncie niniejszej sprawy doszło do bezprawnego naruszenia dobra osobistego powódki w postaci jej wizerunku.

Stosownie do treści art. 83 w zw. z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w przypadku rozpowszechniania wizerunku osoby na nim przedstawionej bez wymaganego zezwolenia (bądź z przekroczeniem zakresu tego zezwolenia), osoba ta może wystąpić z roszczeniami analogicznymi do tych, jakie przysługują twórcy w przypadku naruszenia jego autorskich dóbr osobistych, a mianowicie: wystąpić z żądaniem zaniechania działania zagrażającego chronionym dobrom oraz z żądaniem usunięcia skutków dokonanego już naruszenia. Obok roszczeń o charakterze niemajątkowym, możliwe jest również domaganie się zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub żądanie uiszczenia sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Należy przy tym zaznaczyć, że możliwość ubiegania się o rekompensatę pieniężną (co ma miejsce na gruncie niniejszej sprawy) uwarunkowana jest koniecznością wykazania przesłanki winy po stronie osoby, której zachowanie dało impuls do uruchomienia instrumentów prawnej ochrony.

Wina zachodzi wówczas, gdy sprawcy szkody można postawić zarzut obiektywnej oraz subiektywnej niewłaściwości zachowania. Obiektywny element winy stanowi tzw. bezprawność rozumiana jako sprzeczność działania lub zaniechania sprawcy z całym porządkiem prawnym: z konkretnym przepisem (naruszenie konkretnych nakazów lub zakazów), z zasadami współżycia społecznego lub innymi normami powszechnie stosowanymi i akceptowanymi w danym społeczeństwie (np. zasadami uczciwego obrotu czy dobrej wiary). Subiektywny element winy dotyczy stosunku woli oraz świadomości działającego podmiotu do jego czynu, a zatem gdy istnieją podstawy do negatywnej oceny jego zachowania z punktu widzenia obu tych warunków. Przez winę sprawcy należy przy tym rozumieć zarówno czyn popełniony z winy umyślnej, jak i z winy nieumyślnej – w postaci lekkomyślności lub niedbalstwa.

Mając na uwadze powyższe, Sąd stanął na stanowisku, że pozwani nie dopełnili należytej staranności w zakresie możliwości legalnego skorzystania z wizerunku powódki, a zatem – uznać należy ich zachowanie za zawinione.

Funkcją zadośćuczynienia jest rekompensata uszczerbku niemajątkowego, dlatego też jego wysokość powinna być wypadkową dolegliwości rozgrywających się w obiektywnie niedostępnej sferze psychiki pokrzywdzonego, ale także i sytuacji majątkowej osoby odpowiedzialnej za naruszenie. Suma ta powinna być tak dobrana, by jej wysokość była majątkowo doniosła dla osoby odpowiedzialnej za naruszenie. Nie może ująć w tym miejscu uwadze rodzaj naruszonego dobra, ujemnych przeżyć psychicznych spowodowanych naruszeniem, czyli krzywda. Nie jest bez znaczenia stopień winy osoby naruszającej, cel – który zamierzała osiągnąć i korzyść majątkowa, jaka w związku z tym działaniem uzyskała lub spodziewała się uzyskać" (wyrok SA w Gdańsku z dnia 25 października 2012 r., V ACa 814/12).

Powódka zażądała zapłaty na jej rzecz solidarnie kwoty 7.000 zł tytułem zadośćuczynienia, za krzywdę, jakiej doznała, w związku z naruszeniem jej dobra osobistego w postaci wizerunku, wskazując przy tym, że na skutek publikacji mogło dojść do utraty zaufania, którym powódka cieszyła się z racji wykonywanego zawodu (powódka pracuje jako psycholog dziecięcy), a także narażenia jej na utratę dobrego imienia, jak również dyskomfort psychiczny związany z koniecznością tłumaczenia się oraz możliwość utraty dotychczasowych pacjentów, jak i niepozyskania nowych.

Zażądała również zapłaty od pozwanych, solidarnie kwoty 3.000 zł – na rzecz Stowarzyszenia Hospicjum (...) – na budowę hospicjum dla nieuleczalnie chorych.

Z uwagi na nacechowanie poczucia krzywdy subiektywizmem pokrzywdzonego wysokość zadośćuczynienia jest zawsze kwestią indywidualnej oceny całokształtu okoliczności.

Należy mieć na uwadze, że od osoby wykonującej zawód psychologa (z racji charakteru działalności, polegającej na dbaniu o kondycję psychiczną człowieka), wymaga się nie tylko profesjonalizmu, ale także nieskazitelnego charakteru oraz postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej. Osoby takie nierzadko są powiernikami cudzych problemów, zatem ich zachowania oceniane są znacznie surowiej, aniżeli zachowania osób reprezentujących inne grupy zawodowe, również z dziedziny medycyny. Ekspozowanie wizerunku dla celów reklamowych przez osobę terapeuty – w miejscach powszechnie użytkowanych - niewątpliwie stanowi okoliczność nadwyrężającą zaufanie pacjenta i stwarzającą ryzyko utraty dobrego imienia. Bez znaczenia pozostaje przy tym okoliczność – że zdjęcia powódki wykonane podczas konkursu (...), było dostępne na profilu powódki na jednym z portali społecznościowych. Sam fakt umieszczenia zdjęć (co warto podkreślić – przez pozwaną) nie przesądza bowiem o okoliczności, że były one dostępne dla szerszego odbiorcy – zważywszy na możliwość wprowadzenia przez użytkownika stosowanych w tym zakresie ograniczeń.

Nie bez wpływu na wielkość zadośćuczynienia pozostaje również okoliczność celu publikacji wizerunku – a więc promocja i reklama prowadzonej działalności gospodarczej – a zatem zachowania nakierowane na uzyskanie korzyści.

Z drugiej jednak strony, Sąd wziął pod uwagę okoliczność, że pozwani właściwie zareagowali na zgłoszenie powódki i podjął ze swojej strony czynności zmierzające do usunięcia spotu reklamowego, z pojazdów komunikacji miejskiej.

Odnosnie zaś roszczenia o zapłatę na cel społeczny, w literaturze wskazuje się na kompensacyjny, satysfakcjonujący charakter roszczenia. W związku z tym, wysokość zapłaty powinno się uzależnić przede wszystkim od wielkości doznanej krzywdy, czasu jej trwania, a także sytuacji majątkowej stron (A. Wojciechowska, w: System Pr Pryw, t. 13, 2007, s. 727). Postuluje się zachowanie rozsądku oraz umiaru przy określaniu wysokości zapłaty.

W przypadku kumulatywnego wysunięcia obu roszczeń (tj. o zasądzenie zadośćuczynienia na swoją rzecz i na wskazany cel społeczny), niezbędne jest wzięcie pod uwagę globalnej sumy obciążającej zobowiązanego do zapłaty zgodnie z dyspozycją pokrzywdzonego, ponieważ cel obu roszczeń jest tożsamy mimo różnicy jego beneficjentów.

Dlatego też, dokonując rozstrzygnięcia w zakresie kwoty właściwego do okoliczności sprawy zadośćuczynienia - Sąd stanął na stanowisku, iż kwota 10.000 zł (zgodnie z żądaniem pozwu) będzie stanowić globalną, adekwatną do doznanego przez powódkę uszczerbku rekompensatę.

Uwzględniając przy tym wolę powódki, ażeby część przyznanego świadczenia – została przekazana na zasługujący na to cel społeczny – Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 7.000 zł, zaś kwotę 3.000 zł, na wskazany przez nią cel, tj. budowę hospicjum dla nieuleczalnie chorych, wskazując jako beneficjenta w/w kwoty – zgodnie z żądaniem pozwu Stowarzyszenie Hospicjum (...), uznając jednocześnie wskazaną kwotę za rozsądną w świetle potrzeb oraz poziomu zamożności stron.

Żądanie odsetek było uzasadnione na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Wezwanie do zapłaty zadośćuczynienia, na rzecz powódki nastąpiło pismami przedsądowymi doręczonymi pozwany w dniu 28 stycznia 2015 r. W pismach zastrzeżono 14-dniowy termin na uczynienie zadość powinności. Dlatego też Sąd zasądził odsetki ustawowe od kwoty zadośćuczynienia zasądzonego na rzecz powódki od dnia 12 lutego 2015 r., zgodnie z żądaniem pozwu (bowiem od tego dnia pozwany pozostawał w opóźnieniu, z zapłatą kwoty zgłoszonej w przedsądowym żądaniu).

Żądanie zapłaty kwoty 3.000 na wskazany przez powódkę cel społeczny zostało sformułowane dopiero na etapie wniesieni pozwu, tj. w dniu 6 maja 2015 r., a zatem od tego dnia pozwany pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia w tej wysokości.

O kosztach procesu, Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Z uwagi na to, iż pozwani przegrali proces w całości, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ciążył na nich obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przez przeciwnika. Na koszty poniesione przez powódkę składają się: opłata od pozwu – 500 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem w wysokości 1.200 zł.

Dlatego też Sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki, tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 1.700 zł, w tym kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (w oparciu o § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r., w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu).